

Els Llibres de Conclusions

Continuem amb el repàs a les notícies més interessants que van ser anotades en el primer *Llibre de Conclusions* de la Universitat de Torroella de Montgrí.

El període que descriurem enguany (1656-1665) correspon a una etapa una mica més tranquil·la que la que vèiem l'any passat. La població es va recuperant del conflicte bèl·lic que va haver de patir (Guerra dels Segadors), tot i que les accions encara continuen fins a l'any 1659, i de l'epidèmia de pesta que va assolir aquestes i altres contrades entre els anys 1652 i 1655.

1656

1 de gener

. Nomenament de la Universitat:

Cònsols: Miquel Cortada, Nicolau Fuster i Joan Serralta.

Clavari: Francesc Quintana.

Oïdors de comptes: Francesc Metge i Genís Alió Martí.

Mostassaf: Josep Sanan.

Consell: Antoni Tarascó, Tomàs Fortià, Josep Mir, Antoni Molló, Pere Jutglar, Jaume Sunyer, Josep Pagès, Josep Merla, Miquel Creus, Pere Serra, Miquel Bagur, Miquel Julià, Pere Calvet, Agustí Tixador, Josep Oliver, Jerònim Vafi (mort aquest any), Miquel Solatger, Joan Hugas, Nicolau Sorrell, Tomàs Marallach, Llàtzer Mauri, Bernat Capellà i Montserrat Vidal.

21 de setembre

. Es nomenen vint-i-cinc soldats per anar a la guerra (dels Segadors).

15 de novembre

- . La Universitat arrenda a Josep Sanan l'heretat de la Devesa per un període de 5 anys.

1657

1 de gener

- . Nomenament de la Universitat:

Cònsols: Antoni Molló, Genís Alió Martí i Miquel Gatiellas.

Clavari: Josep Mir.

Oïdors de comptes: Miquel Cortada i Josep Sanan.

Mostassaf: Miquel Cortada.

Consell: Nicolau Fuster, Joan Serralta, Francesc Quintana, Antoni Trascó, Montserrat Vidal, Francesc Metge Real, Tomàs Marallach, Jaume Pelit (?), Bernat Capellà, Pere Calvet, Llàtzer Mauri, Jaume Sunyer, Francesc Sagas, Miquel Solatger, Agustí Batlle, Josep Pagès, Antoni Tou-menor-, Nicolau Sorrell, Pere Jutglar, Josep Merla (mort aquest any), Miquel Creus, Josep Oliver, Joan Vaquer i Agustí Tixador.

7 de gener

- . Nomenament d'estimadors: Agustí Frou i Nicolau Tixador.

- . Es nomena secretari Francesc Metge i Real, amb un salari de 25 lliures.

15 de febrer

- . Els arrendadors dels vintens i terços de la Devesa sol·liciten a la Universitat poder conrear arròs a la zona dels Salats. El Consell acorda suspendre aquesta sol·licitud.

6 de març

- . El Consell acorda impedir fer arròs als Salats.

20 d'abril

- . L'exèrcit francès és a Albons. El Consell envia a Roses diners per pagar la contribució.

26 de juny

- . L'armada francesa és a Verges. Es paga contribució.

6 d'agost

- . Els francesos demanen 50 quarteres¹ de civada a la Universitat. Se'ls donen 30.

- . El Consell resol fer anar a Perpinyà el clavari Josep Mir a preguntar si poden rebaixar la contribució que es paga a Roses i a qui s'ha de pagar l'anyada de censos que fa la Batllia General de Catalunya, ja que els pretenen cobrar el comte de Marenvila i Josep Margarit.

28 d'agost

- . Josep Margarit, que es troba a la vila, amenaça amb futurs danys si no se li paguen a ell els censos de la Batllia General. El Consell decideix pagar-los-hi.

8 de setembre

- . En previsió de represàlies, es fa un tall per pagar les contribucions de Roses i de Palamós (a francesos i castellans, respectivament?).

2 d'octubre

- . El teulat de Sant Antoni està molt malament i amb perill de caure. Com que si es desploma el rellotge no podrà tocar, el Consell decideix fer-lo arreglar.

21 d'octubre

- . S'ordena nomenar 40 soldats per anar a la guerra. D'altra banda, el governador de Roses es proposa venir a confiscar mules, ja que Torroella no paga la contribució. El Consell acorda no fer res i recaptar un tall.

30 d'octubre

- . Uns soldats de Roses s'han emportat un masover –Bernat Leal– i unes eugues perquè Torroella no paga. El Consell acorda pagar 50 doblers² per rescatar-los.

13 de desembre

- . Cada any Torroella havia de pagar 250 lliures de cens a la Batllia Reial de Catalunya. La Batllia reclama els diners i el Consell diu que ja les ha pagades a Josep de Biure i Margarit quan els francesos eren a la vila, ja que les hi va fer pagar per la força.

- . El Consell acorda pagar una part de la contribució de Palamós.

21 de desembre

- . La vila ha de contribuir a la fortificació d'Empúries.

1658

1 de gener

- . Nomenament de la Universitat:

Cònsols: Francesc Quintana, Francesc Metge Real i Paulí Serralta.

Clavari: Nicolau Fuster.

Oïdors de comptes: Francesc Quintana i Josep Mir.

Mostassaf: Francesc Quintana.

Consell: Antoni Molló, Genís Alió Martí, Miquel Gatiellas, Miquel Cortada, Miquel Julià, Joan Mir, Feliu Guiteras, Joan Hugas, Josep Agustí Tor Bagur, Joan Guilló, Joan Casabó, Nicolau Tixador, Agustí Frou (mort aquest any), Antoni

Trascó, Antoni Tou (mort aquest any), Tomàs Marallach, Llätzer Mauri, Josep Pagès, Bernat Capellà, Pere Jutglar, Jaume Sunyer, Agustí Batlle, Josep Oliver, Miquel Solatger (mort aquest any) i Montserrat Vidal.

6 de gener

- . Nomenament d'estimadors: Agustí Batlle i Joan Casabó.
- . La vila ha de contribuir a la fortificació d'Empúries i al pagament de dues barques per a les Medes.

24 de febrer

- . La barca que travessa el Ter està en molt males condicions. S'acorda fer-ne una altra.

29 d'abril

- . Atès que a Torroella no hi ha metge, el Consell acorda pagar el Dr. Jeroni Trias, de Figueres, perquè vingui a residir aquí ("considerant que després dels remeis divins són los humans").

21 de juliol

- . Els militars (castellans o francesos?) són a la vila.
- . El Consell vol cobrar dues-centes quarteres de blat que el 1656 havia deixat al rei (quin, el francès o el castellà?).

31 de juliol

- . La baronia ha de nomenar deu soldats per socórrer Camprodon. Torroella en nomena sis.

2 d'agost

- . S'acorda fer una mota a la Devesa, prop del Ter, i fer netejar els recs.

21 de setembre

- . Es fan uns nomenaments:
Procurador reial: Pere Serra.
Jutge: Francesc Metge.

1659

1 de gener

- . Nomenament de la Universitat:
Cònsols: Antoni Tarascó (mort aquest any), Josep Mir i Josep Oliver.
Clavari: Antoni Molló.
Oïdors de comptes: Josep Sanan i Genís Alió Martí.
Mostassaf: Miquel Cortada.
Consell: Francesc Quintana, Francesc Metge Real, Paulí Serralta, Nicolau Fuster, Miquel Gatiellas, Joan Cortada, Antoni Castelló Pere Calvet, Agustí Tixador, Miquel Bagur Portas, Miquel Julià, Francesc Sagas, Pere Pagès Ferrer, Nicolau Sorrell, Pere Portiolas, Agustí Batlle, Pere Jutglar,

Tomàs Marallach, Joan Mir, Llätzer Mauri, Josep Pagès,
Bernat Capellà, Joan Guilló, Joan Hugas i Montserrat Vidal.

5 de gener

- . Nomenament d'estimadors: Jaume Vilar Pastell i Tomàs Marallach.
- . La vila ha de contribuir a la guarnició d'Empúries i a les dues barques de les Medes.

25 de maig

- . S'acorda que el 1660 es pugui fer arròs a la Devesa (Salats, closa de les Eugues i altres terres).

23 de juliol

- . L'armada francesa és a Sant Pere Pescador. S'acorda enviar-hi tres representants perquè negociïn una contribució i no vinguin a Torroella. Si, en última instància, no els poden "comprar" i vénen, que es posin en cases ermes, que vinguin els menys possibles i que no facin danys a les vinyes.

31 de juliol

- . No s'aconsegueix que els francesos no vinguin a la vila. Amb tot, han pactat el que els demanava el Consell el 23 de juliol.

1660

1 de gener

- . Nomenament de la Universitat:

Cònsols: Miquel Cortada, Josep Pagès i Paulí Serralta.

Clavari: Francesc Quintana.

Oïdors de comptes: Miquel Cortada i Antoni Molló.

Mostassaf: Josep Mir.

Consell: Josep Oliver, Joan Casabó, Andreu Sàbat, Jaume Vilar Pastell, Feliu Guiteras, Agustí Carbonell, Jaume Julià, Agustí Tor Bagur, Nicolau Fuster, Jaume Sunyer, Francesc Metge Real, Pere Ruffi, Pere Jutglar, Pere Pagès Ferrer, Genís Alió Martí, Bernat Capellà, Joan Hugas, Montserrat Vidal, Tomàs Marallach, Miquel Gatiellas, Agustí Batlle, Joan Guilló, Joan Mir i Llätzer Mauri.

4 de gener

- . Nomenament d'estimadors: Lluís Malani i Agustí Batlle.
- . S'acorda que es pugui fer arròs a la Devesa.
- . Es paga contribució a Empúries i a les Medes.
- . Es contribueix a la construcció del regadiu per a l'arròs.

6 de juliol

- . Un tinent i dos soldats de cavalleria (francesos o castellans?) són a la vila. El Consell acorda que se'ls doni menjar i s'allotgin segons el que disposen les Constitucions de Catalunya.

19 de juliol

- . El Consell acorda multar amb una lliure tots els membres que, podent-hi anar, no van a les reunions. Aquests diners es destinaran a l'obra de l'església.

4 de setembre

- . S'acorda fer una mesura d'aram "oficial" que serveixi per mesurar l'arròs.

13 de setembre

- . El veguer de Girona havia manat que s'anessin a buscar municions de guerra i les portessin a Roses. Les van a buscar i les porten a Torroella. El Consell acorda que es portin a l'Escala i des d'allà vagin a Roses per mar, ja que temen que si les porten ells per terra no els deixin tornar pel que deuen de contribució.

23 de setembre

- . Hi ha una forta baralla entre dos membres del Consell (Joan Mir i Josep Oliver), que estaven units a la capella de Sant Antoni. Arriben a sortir, barallant-se, fins a la plaça. S'acorda expulsar J. Mir per la seva conducta i fer-lo perseguir per la justícia.

26 de setembre

- . Atès que no hi ha batlle nomenat, s'acorda designar-ne un a "sort de rodolí"³.

1661

1 de gener

- . Nomenament de la Universitat:

Cònsols: Antoni Molló, Nicolau Fuster i Montserrat Vidal.

Clavari: Genís Alió Martí.

Oïdors de comptes: Genís Alió Martí i Francesc Quintana.

Mostassaf: Andreu Sàbat.

Consell: Miquel Cortada, Josep Pagès, Paulí Serralta, Joan Mir, Josep Oliver, Tomàs Fortià, Agustí Tixador, Miquel Julià, Pere Calvet, Antoni Castelló, Nicolau Sorrell, Francesc Sagas, Pere Pagès Ferrer, Agustí Tor Bagur, Agustí Batlle, Jaume Vilar Pastell, Miquel Gatiella, Agustí Carbonell, Bernat Capellà, Pere Jutglar, Joan Guilló, Joan Hugas, Llàtzer Mauri i Francesc Metge Real.

2 de gener

- . Nomenament d'estimadors: Agustí Tixador i Pere (...).

- . Nomenament de batlles: Miquel Julià i Joan Guilló.

11 de maig

- . Hi ha soldats a la vila. El Consell vol que se'n vagin.

25 de juliol

- . El Consell acorda fer tapar unes finestres i portes de particulars que donen a la placeta de la Universitat (pl. de la Vila?).

1662

1 de gener

- . Nomenament de la Universitat:

Cònsols: Francesc Quintana, Pere Jutglar i Joan Serralta.

Clavari: Francesc Metge Real.

Oïdors de comptes: Miquel Cortada i Josep Pagès.

Mostassaf: Genís Alió Martí.

Consell: Antoni Molló, Nicolau Fuster, Montserrat Vidal, Genís Ferrer, Jaume Sunyer, Miquel Capellà, Feliu Janer (?), Feliu Guiteras, Antoni Calvet, Joan Casabó, Pere Ombrabella, Joan Oliver, Nicolau Tixador, Joan Serrat, Jaume Pla, Joan Mir, Pere Serra, Tomàs Marallach, Bernat Capellà, Jaume Vilar Pastell, Miquel Bagur Portas, Pere Pagès Ferrer i Agustí Frou.

8 de gener

- . Nomenament d'estimadors: Nicolau Tixador i Lluís Sàbat.

28 d'agost

- . S'encarrega el retaule de l'església parroquial a Salvador Lió, escultor de Canet de Mar. Uns cònsols van a Girona a veure com treballa –si ho fa bé–, i a encarregar-l'hi.

1 de setembre

- . S'encarrega formalment el retaule major a Salvador Lió.
- . Es dona llicència a un dels cònsols per treure la pedra dels enderrocs del pont.

1663

1 de gener

- . Nomenament de la Universitat:

Cònsols: Pere Serra, Tomàs Fortià i Llätzer Mauri (mort aquest any).

Clavari: Josep Pagès.

Oïdors de comptes: Genís Alió Martí i Francesc Quintana.

Mostassaf: Miquel Cortada.

Consell: Pere Jutglar, Joan Serralta, Francesc Metge Real, Antoni Molló, Nicolau Fuster, Montserrat Vidal, Agustí Batlle, Antoni Castelló, Agustí Carbonell, Joan Hugas, Jaume Sunyer, Francesc Sagas, Bernat Capellà, Tomàs

Marallach, Joan Casabó, Nicolau Tixador, Miquel Julià, Miquel Bagur Portas, Genís Ferrer, Joan Mir, Miquel Capellà, Pere Ombrabella i Josep Oliver.

7 de gener

. Nomenament d'estimadors: Lluís Malani i Jaume Sunyer.

20 de maig

. El Consell resol que es miri si la Universitat podria vendre la jurisdicció d'Albons.

14 de juny

. Es rep una carta del virrei on es diu que la Universitat ha de destinar diners a fer les fortificacions de la província.

17 de juny

. La Universitat paga 296 lliures per a les fortificacions, en tres anys.

. Es nomena síndic Diego Rocosa, notari de Barcelona, perquè pugui acceptar establiments d'aigualeixos per part de la Batllia General.

1664

1 de gener

. Nomenament de la Universitat:

Cònsols: Francesc Metge Real, Francesc Carles i Feliu Guiteras.
Clavari: Nicolau Fuster.

Oïdors de comptes: Miquel Cortada i Miquel Bagur Portas.

Mostassaf: Francesc Quintana.

Consell: Pere Serra, Tomàs Fortià, Josep Pagès, Pere Jutglar, Joan Serralta, Genís Alió Martí, Pere Ombrabella, Agustí Carbonell, Joan Casabó, Joan Mir, Tomàs Marallach, Joan Serrat, Agustí Frou, Feliu Janer, Jaume Julià Pastell, Jaume Sunyer, Miquel Capellà, Jaume Vilar Pastell, Nicolau Tixador, Pere Pagès Ferrer, Pere Portiolas, Agustí Molló, Antoni Calvet, Montserrat Vidal i Joan Oliver.

6 de gener

. Nomenament d'estimadors: Pere Pagès Ferrer i Jaume Vilar Pastell.

. Es nomena síndic Ramon Mas, notari de Barcelona.

3 de febrer

. S'arrenda la barca que travessa el Ter per tres anys.

9 de març

. Nomenament d'administradors de l'Hospital de Pobres de Jesucrist: Francesc Metge Real, Francesc Quintana i Tomàs Marallach.

- . S'acorda pagar un "donatiu" al rei.
- 14 d'abril
- . Nomenament d'administradors de Santa Caterina ("després de molt de temps de no fer-ho"): Francesc Carles, Genís Alió Martí i Josep Pagès.
- . S'acorda fer els recs convenients a la Devesa per privar que es pugui inundar.
- 3 de juny
- . S'acorda fer arròs a la Devesa (als Salats i al clos de les Eugues).
- 16 d'agost
- . S'acorda fer arròs a les terres dels "ramis" (de la Devesa), a partir de 1665, i als Salats, a partir de 1666.
- . Es fa un tall de 296 lliures per pagar la "donació" al rei.

1665

- 1 de gener
- . Nomenament de la Universitat:
 - Cònsols: Antoni Molló, Pere Jutglar i Miquel Gatiellas.
 - Clavari: Francesc Quintana.
 - Oïdors de comptes: Genís Alió Martí i Josep Pagès.
 - Mostassaf: Francesc Metge Real.
 - Consell: Francesc Carles, Nicolau Fuster, Tomàs Fortià, Jacint Artigas, Antoni Retglar, Simon Buscall, Josep Gich, Paulí Serralta, Francesc Sagas, Agustí Batlle, Miquel Julià, Miquel Cortada, Josep Oliver, Agustí Frou, Pere Ombrabella, Pere Pagès Ferrer, Miquel Capellà, Joan Serrat, Jaume Sunyer, Joan Casabó, Nicolau Tixador, Joan Mir i Tomàs Marallach.
- 4 de gener
- . Nomenament d'estimadors: Antoni Retglar i Miquel Julià.
- . Moret de la torre Ponsa fa un censal de pensió de 5 lliures que el Consell acorda destinar a la construcció del retaule (de l'església?).
- 22 de febrer
- . El Consell acorda que es renovin els termes amb la vila d'Empúries, ja que estan molt derruïts.
- 3 de novembre
- . Es paguen 250 lliures al mestre Salvador Lió pel retaule de l'altar major.
- 2 de desembre
- . Es fan exèquies per la mort del rei Felip IV.

D'entre totes aquestes notícies, podem destacar-ne algun punt:

- El fet que fins a l'any 1660 hi ha referències a la problemàtica que suposa viure en un període de conflicte. Els consellers sempre estan pendents de les represàlies que poden tenir de cada bàndol.
- Com es pot veure, els nomenaments es feien cada any, en la primera sessió de la Universitat. Amb tot, els cognoms dels consellers es van repetint, la qual cosa significa que les persones que entraven a la llista per ser elegides solien ser, més o menys, les mateixes cada any.
- Hi ha dues citacions sobre la barca del Ter. En la primera es diu que s'ha de fer nova ja que la que s'usa està molt deteriorada; en la segona es fa l'arrendament del servei. El fet que es parli d'aquesta barca ens indica que, amb tota seguretat, no hi havia pont (o no estava en condicions).
- En aquest període trobem referències a l'inici de la construcció del retaule major de l'església parroquial (1662). Aquesta obra no ha arribat fins als nostres dies, ja que el seu deteriorament va fer que es canviés al segle passat.
- L'any 1658 s'acorda demanar un metge de Figueres perquè s'instal·li a la nostra vila, ja que no n'hi ha cap.
- El 1660 i els anys següents hi ha diferents referències al conreu d'arròs al nostre municipi. Inicialment, la Universitat s'hi oposa, però després dona permís per plantar-ne als Salats.
- Finalment, una notícia anecdòtica se'ns explica el 1660, en què hi ha una baralla entre dos consellers de la Universitat, que acaba a la plaça de la Vila.

Carles Jiménez i Miramón
Enric Torrent i Bagudà

- 1 Era una mesura per als grans.
- 2 Moneda que tenia un valor de dos diners de billó (aliatge d'argent i de coure, de proporció variable).
- 3 En el sistema d'elecció d'insaculació, era la boleta de cera engomada dins de la qual es posava el paperet amb el nom del candidat.